

Noter til slægtsoversigten

Oversigten rummer flere antagelser, hvor linier og personer er markeret stiplede, og ofte er kilderne ikke entydige. Den manglende fantasi i navnevalg har skabt mange forvekslinger i kildematerialet. Usikkerheden ligger især, hvor Sorø-genealogien er eneste kilde - f.eks. Skjalm Bangs og Tyge Pusts familieforhold, hvor aldersforskellene umuliggør, at oplysningerne kan være korrekte, samt usikkerheden omkring Niels Peck's døtre, som sandsynligvis har resulteret i den manglende forbindelse fra Jon Littles slægtninge til Niels Eriksen af Linde og Hørsholm. Desuden mangler der helt forklaringer omkring Marsk Stig, Ingvar Hjorth og om Porse'ernes oprindelse, samt om Ingefrid af Ganløses far Peder Jonsen.

1. Ingefrid af Ganløse

Sandsynligvis er der sket en sammenblanding af Ingefrid af Ganløse og en Ingefrid af Bavelse (DRB-note 20/10 1362). Sidstnævnte må i såfald være den, der var datter af Regitze Ernstatter og gift med marsken Lave Offesen (DRB 11/6 1332).

Begge hed Pedersdatter, og Ingefrid af Ganløses far var nævnt som ridderen Peder Jonsen. Arvemæssigt var det mest enkelt, hvis han var søn af Jon Little, men kun Sorø-genealogien (og Vilh. Topsøe (pkt 28)) nævner en søn af dette navn, som i givet fald må være død inden 1299, hvor Jon Littles levende sønner nævnes i et brev (DRB 25/3 1299). Han har i såfald næppe været ridder, men forbindelsen mellem Regitze's Gleichen-slægt og Jon Little må på en eller anden måde være vedligeholdt siden 1260'erne, siden Jon kvitterer for et værgemål for en greve af Gleichen i 1300 (værgemålene hvilede ofte på nærmeste frænde). Ingefrid af Ganløses far anses dog normalt for at være Jens Erlandsens søn Peder Jonsen, som fremtræder som forhenværende skånsk gælker i 1303 (DRB 12/2 1303).

Der kan imidlertid have eksisteret endnu en Peder Jonsen på samme tid, idet Niels Rane ifølge DRB af 1/6 1279 havde en broder Peder, som var ridder og foged på borgen i Kolding. Han mødes øjensynligt ikke i andre breve. Da Niels var søn af Jon Ranesen og bror til Rane Jonsen, burde Peder hedde Peder Jonsen, medmindre han havde en anden far. I såfald kan han i stedet være identisk med Erik Klipping-morderen Peder Jacobsen, som senere mødes som foged på Fyn. Han kan også på grund af den skånske gælker have optrådt under et tilnavn. Brevet med Peders navn viser i øvrigt, at Niels Rane og Jon Little oprindeligt havde ejet hele Lille Værløse sammen, hvor Jon Little havde arvet sin del fra Knardrup-Hviderne. Stammede Jon Ranesen også fra Suneslægten?

Da de øjensynligt var barnløse, kunne Absalon Andersen ikke arve hustruen Cecilies jord, bortset fra købejord og en eventuel medgift (Langsøhus?). Da hendes brødre var døde (pkt 5), skulle hendes fædre arv efter reglerne deles mellem de fætre og kusiner, som levede i 1282. Jon Little levede, men hans søster Cecilie var død, så Peder Vædder-grenens Hvide-gods må stamme fra Cecilies mødrene gods. Oluf Haraldsen var død i 1287, men levede muligvis i 1282, og DRB 6/5 1274 tyder på, at arvingerne efter Ebbe Sunesens ukendte 4. datter var ude af billedet (Enten har hun slet ikke eksisteret, eller også var hendes børn døde i 1274 – herunder drost Uffe Nielsen Nebs hustru). Det er derfor ikke usandsynligt, at Jon Jonsen Little har arvet en meget væsentlig del af Peder Ebbesens gods, men han kan næppe have arvet Knardrup i 1282, da godset i såfald næppe var blevet inddraget af kronen i 1287. Dette gods må enten være gået til Absalon Andersen eller eventuelt Oluf Haraldsen, hvis sønner dog ikke synes involveret i begivenhederne i 1287.

Ingefrids Ganløse/Uggeløse-gods kan både stamme fra Peder Jonsen selv eller fra Peder Jonsens hustru (næppe fra Ingefrids mand). Ingefrid af Ganløse må være datter af en af ovennævnte 3 Peder Jonsen'er eller en Peder søn af Johan Olufsen, og også Ingefrid af Bavelse kan være det. Det synes ikke muligt at indkredse arvegangen nærmere.

2. Katrine Tymmesdatter

Erik Nielsens far Niels Eriksen af Linde (en jyske Saltensee-gren med ukendt forbindelse til den sjællandske) arvede før 1346 (DRB 3.2.259) som "myndelod" Hørsholm og Lynges m.m. fra sin første hustru, Katerine Ty(i)mmedatter. Niels Eriksen gav i 1346 halvdelen af dette gods videre til Niels Manderup af Svanholm som medgift med sin og Katerines datter Cecilie.

Katerines forbindelse til den tidligere ejer Jon Little kendes ikke. Hun anses for at være datter af Timme Lauridsen Abildgaard, sønnesøn af Tyge Abildgaard, som var drost for Valdemar af Sønderjylland.

Sorø-genealogien nævner en Tæmme Tømmesen, hvis hustru Sofie's moster var gift med Torben Jonsen - sandsynligvis identisk med Jon Littles søn. Oplysningerne forekommer dog meget forkludrede. Man bør måske også bemærke, at Niels Pecks 4 døtre ifølge Sorø-genealogien var gift med Hr. Stig (øjensynligt Skjalm Bangs søn Stig Hvide), Ribe-fogeden Niels Lende (=Niels af Linde?) (I genealogien Tæmme Tømmesens svigerfar), Torben Jonsen (Jon Little's søn) og Oluf Tokesen Saltensee. Mange spor mødes, uden at en klar løsning skiller sig ud. Sorø-genealogien er meget usikker omkring Niels Peck og Niels Kammermester, som begge noteres for en datter gift med en Niels Lende, mens DRB øjensynligt har 2 Niels Kammermestre med hustruerne Cecilie og Katrine. Måske skal der kombineres helt anderledes, da genealogien er en senere beretning, hvis forfatter åbenbart har sammenblandet Niels Peck-døtrene og Niels Kammermesters datter. Det åbner mulighed for den navne- og arvemæssigt enkle forklaring, at Sofie i stedet var Torben Jonsens datter.

Måske skal man se helt bort fra arv, og i stedet lægge vægt på de holstenske grever i en periode, hvor vi ikke kender Hørsholms skæbne, overtog meget dansk gods. Måske blev Jon-slægtens gods mer eller mindre opløst i den kongeløse tid og overtaget af

holstenerne, så Niels Eriksen Saltensee slet ikke har arvet Hørsholm fra Hvide-slægten, selv om han ligesom Jon Little var værge for Esrum Kloster.

3. Marsk Stig og hans hustruer

Marsk Stig var næppe selv Hvide, idet Hvide-forbindelsen øjensynligt var på hustruernes side (Sorø-genealogien) - dels en datter af drosten Uffe Nielsen Neb og hans hustru, som ifølge Sorø-genealogien nedstammede fra Knardrup-Hviderne, og dels Åse Nielsdatter, som må være datter af Niels Falster. En folkevisse omtaler Hviden Rane Jonsen som søstersøn af Marsk Stigs hustru Ingeborg, hvilket også er en af de mulige fortolkninger af Sorø-genealogiens slutsætning, hvor Niels Falsters ene datter skal være gift med Stig Hvide (også Niels Pecks datter skulle være gift med en hr Stig, men da Niels Pecks barnebarn var gift med Marsk Stigs søn, må det på grund af incest-reglerne være Skjalm Bangs søn, Stig Hvide, som var gift med Niels Pecks datter). Da Niels Falster i forvejen både havde døtre med navnene Ingefred og Ingerd, og da Ingeborgs far i andre kilder hed Palle Little, må hustrunavnene Åse og Ingeborg være sammenblandet i folkevisen, hvor der kun optræder en hustru. Marsk Stig havde altså været gift med Rane Jonsens møster Åse. Stig Andersens våben tyder på, at han selv på mandslinien var en Porse (en eller to Porse'r var blandt de dømtede for mordet på Erik Klipping) eller snarere en Gyldenstjerne, da DRB 1/9 1290 tyder på, at både han og søsteren kom fra Århus Stift.

4. Drost Uffe Nielsen

Uffe Nielsen anføres nogle steder selv som søn af Hviden Niels Erlandsen, men var snarere søn af Niels Offesen af Rønne.

5. Peder Ebbesens børn

Da Cecilie af Langsøhus udstedte gavebrevet af 6/5 1274 (DRB) bevidnede medarvingerne Oluf Haraldsen, Jon Little og Jons søster Cecilie brevet. Det var en hensigtsmæssig sædvane, at arvingerne bekræftede klostergaverne. Hverken eventuelle børn eller Cecilies formodede brødre fra Knardrup, Torben og Peder, er imidlertid vidner på gavebrevet. De to brødre er sandsynligvis døde inden 1274, hvilket bekræftes af, at Cecilie i gavebrevet er bekymret for, om moderens og brødrenes testamenter er blevet behandlet korrekt. Dette indikerer samtidig, at de er døde efter faderens død i 1256. Navnet Torben stammer fra Sorø-genealogien, hvor man dog muligvis har sammenblandet Peder Ebbesens og Jon Littles børn. Peders navn ikke er fundet i de originale kilder. Cecilie selv nævner ikke navne, men skriver blot "brødre og søstre" i flertal. Brødrene er som de første af Knardrup-Hviderne ikke omfattet af Sorø's gravkatalog. Lokale historikere har fejlagtigt placeret Peder Ebbesen i den romanske grav i Værløse Kirke, men det kan heller ikke være sønnerne, da liget har vist sig at være en høj kvinde (fra Knardrup?).

6. Niels Peck's efterkommere

Oversigten over Niels Peck's efterkommere er alene baseret på Sorø-genealogien, som i sig selv kan være svær at fortolke, og de færreste af personerne mødes andre steder. Denne del er derfor behæftet med en vis usikkerhed. Niels Lende forekommer både som svigersøn til Niels Peck og til Niels Kammermester. Der er stor risiko for en forveksling på dette punkt.

7. Herlug's efterkommere

Trods de prominente efterkommere kendes der kun lidt til Herlug, Margrethe Sunesdatter og den skånske svigersøn Erland, som blev dræbt ved Rendsborg. Der er mange Margrethe'r i Hvide-slægten, men det kunne være nærliggende at gætte på, at Margrethe Sunesdatter er identisk med Hellig Margrethe, som blev ombragt af ægtefællen, men det ses ikke i nogen kilde. Navnene har lighed med gravstenen i Varpelev Kirke, men det er dog snarere en tilsvarende navnekombination, som kendes i en lidt senere del af Rane-slægten i begyndelsen af 1300-tallet.

8. Ingefred Tokesens børn

Oplysningerne om, at Tyge Pust og Skjalm Bang og Absalon Gertsen er sønner af Ingefred Tokesen og Gerhard stammer så vidt det kan ses fra Sorø-genealogien, men har været generelt anerkendt - bl.a. i Biografisk Leksikon. Efter dette skulle Toke Skjalmsen, som døde i 1145 være morfar til Tyge Pust, som døde i 1267. Ingefreds bror Stig Hvidelæder blev dræbt i 1151 efter at have tillagt sig 5 børn, så Toke døde ikke ung. Det forekommer helt usandsynligt, at Ingefred skulle være mor til Tyge Pust. Han skal have været 55, da han 17 år før sin død førte Erik Plovpenning ud til sin død på Slien, hvis hun havde født ham som halvtredsårig og selv været nyfødt ved faderens død. Selv i vor tid er det en statistisk usandsynlighed. Gerhard må være søn af Ingeborg, eller snarere svigersøn, da navnet snarere er tysk end et Hvide-navn. Også Poul Nørlund anfører Absalon Gertsen som bror til Skjalm Bang og Tyge.

9. Cecilie / Jens Kalv

Poul Nørlund anfører Niels Absalonsens datter Cecilie som gift med marsken Jens Kalv. Dette harmonerer ikke med DRB 13/3 1304, hvor Jens Kalvs enke Cecilie opgav sig selv som søster til Niels Erlandsens søn Peder af Eljarød. Hendes søn Jens Kalv var dekan i Lund, og hun boede øjensynligt selv som enke i Erlandsønnernes Skåne.

10. Skjalm Stigsen Hvide

Gæteri baseret på navnet.

11. Jacob Blåfod / Edel

DRB 1310 ? . Jacob Blåfod optrådte som fredløs sammen med kongemorderne (DRB 7/10 1302).

12. Aude

Saxo

13. Gleichen-slægten

Tysk Leksikon

14. Sverker og Folkunger

Svensk Leksikon

15. Ulf

Sven Aakjær - Noter til Valdemars Jordebog

16. Johan Sverkersen

DRB 7/8 1219

17. Inge

Europas Fyrstehuse og Absalon - Fædrelandets Fader

18. Snubberne

DRB ca. 1304

19. Jacob Andersen (Vædder)

DRB 1320

20. Porse-familien

Porse-familiens oprindelse er ukendt. Knud Porse oplyses i DRB 2/2 og 7/3 1324 at være fætter til Peder Porses datter Margrethe. Iflg. Jørgen Olrik i Biografisk Leksikon var Niels Knudsen sandsynligvis bror til Peder Porse og dermed Knud Porses far. En gammel overfaldssag tyder på Halland som oprindeligt tilholdssted, og Peder Porse optrådte i Sverige under Erik Klipping. Svenske historikere regner dem som hallandske. Knud Porses farfar har heddet Knud, men selv om det giver særdeles god mening, at det skulle være hertug Knud af Blekinge – både på grund af hans optræden som hertug i Halland, faderens deltagelse i mordet på Erik Klipping, hjerterne i våbenet og hans optræden sammen med Barnum Eriksen omkring Knardrup – vil man kunne argumentere, at det burde fremgå af kilderne. Der kan dog være tale om et ukendt frilleforhold, således at Erik-Klipping-morderne Niels Knudsen og Knud Porses farbror, Peder Porse, var halvbrødre til hertug Erik af Sønder Halland. Barnum Eriksen var til gengæld uomtvisteligt søn af hertug Knud af Blekinge's søn hertug Erik af Halland. Nogle anser dem baseret på våbenet for at være stamfædre til Kyrningslægten.

21. Jens Offesen

DRB 1314 (før 6/7)

22. Ingvar Hjorth's afstamning

Til trods for, at Ingvar Hjorth og Jens Hind fik en fremtrædende plads i hierakiet, er deres afstamning uklar. Den kendte del fremgår af mormoderen Gydes testamente (DRB 4/3 1292). Når ridderen Ingvar sættes i forbindelse med Niels Hjorth skyldes det tilnavnet og det forhold, at denne arvelinie kan forklare, hvorfor Ingvar Hjorth var ude efter Knardrup sammen med Barnum Eriksen. Bispem Ingvar Hjorth sættes også i forbindelse med Niels og Tupi Hjorth p.g.a. tilnavnet. Grundlaget er altså meget usikkert.

23. Oluf Haraldsens arvinger

Der fremgår ikke noget direkte om, at Oluf Haraldsen og hustru havde arvinger, men det kan indirekte udledes af DRB af 1292, hvor bl.a. Jacob Olufsen af Annisse giver afkald på Snare-godset fra Absalon Andersen m.fl.. Antagelsen er bekræftet af Erik Ulsig. Mod antagelsen taler, at Oluf Haraldsens arvinger i såfald skulle have arvet hovedparten af Peder Ebbesens gamle gods, hvad intet tyder på.

24. Anders Grosøn

DRB 1284 (Sorø Gavebog)

25. Tommesen og Ræv

Poul Nørlund har ud af Sorø Gavebog udledt, at Illug Tommesen og Niels Pallesen Ræv var gift med datterdøtre af Anders Grosøn.

26. Anders Andersen af Veksø (og Huby)

DRB 10/9 1314

27. Jon Regmodsen

Det er vanskeligt at indplacere Jon Regmodsen. Nogle kilder omtaler ham som identisk med Jacob Sunesens søn Jon (se tidligere note), hvilket er usandsynligt, da han var gift med Ebbe Sunesens datter, som i såfald var kusine til ham. Han omtales også som søn af en dattersøn af Esbern Snare, hvor det dog er svært at få ham indplaceret, og han omtales som Jon af Hørsholm, hvilket dog øjensynligt skyldes en misforståelse omkring et gavebrev vedrørende datterens mødrene arv. Endelig nævnes sønnen Jon som

Syondos (Sivendos/Sunes?) søn, og både far og søn betegnes som skåninger. Da Jon Regmodsen tillige optræder som første verdslige vidne ved en ejendomsoverdragelse til Uppsala-bispen fra den nykronede svenske kong Erik Eriksen (se afsnittet "Svensk Intermezzo") i 1224, og da Jon Little i breve i 1260-85 omtales som Jon af Skåne, Lunds gælker/præfectus med en del skånsk gods, forekommer en skånsk afstamning mest sandsynlig. Teorien bekræftes måske af folkevisen om Jon Remorsens død på havet. Denne ridder Jon blev kaldt til kongen i Ribe, men druknede på vej hjemmefra - i en viseversion mere konkret ved Bornholm. Han kom altså i denne version fra Øst-Skåne/Blekinge. Kom han fra området ved Tummethorp/Tommerup/Tomarp (DRB 4/4 1303) på østkysten lidt nord for Bornholm ?

28. Hartvig Krummedike

I 1362 opgav Hartvig Krummedike af Kærstrup, Tåsinge sit påståede krav på Uggeløse, hvor han havde anfægtet Ingefred af Ganløses gavebrev. Krummedikes hustru Sofie Pedersdatter Stygge var langt ude slægtning til Ingefred. Vilh. Topsøe anfører i "Naturparken mellem Farum og Slingerup", at Jon Little var Sofies faders mormors far, og at Ingefred var sønndatter til Jon Little. Skal man følge beskrivelsen, var Sofie datter af en Peder, som var søn af Johan Moltke, Henrik Albertsen Eberstein eller Peder Nielsen af Tåsinge, men sammenhængene er ikke undersøgt, og ses ikke umiddelbart dokumenterede. For at huske hende er Sofie som et eksempel placeret efter sidstnævnte, som i øvrigt hedder Peder og har tilknytning til Tåsinge.

TRB, 15/10 1997